UTL AT DOWNSVIEW
D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 12 13 08 07 014 2

JN
9715
1912
A5

Kanunname-'i Al-i 'Osman
Sultan Mehmed Han-ı sa-ni
tarafından

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

قانوننامهٔ آل عثمان

سلطان محمد خان ثانی طرفندن تنظیم اولنان برنجی قانوننامه اولوب ویانه
کتبخانهٔ ایمپراطوریسنده موجود نسخه‌سندن استنساخ ایدلمشدر

Kānūnnāme-'i Āl-i 'Osmān

Sulṭān Meḥmed Ḫān-ı sānī

tarafından

استانبول
احمد احسان و شرکاسی
مطبعجیلق عثمانلی شرکتی
۱۳۳۰

تاریخ عثمانی انجمنی مجموعه‌سنك علاوه‌سیدر .

JN
9715
1912
A5

LIBRARY
MAY 5 1971
UNIVERSITY OF TORONTO

مورخین قدیمهٔ عثمانیه آراسنده ایلك اول ویگانه اوله‌رق عالی افندی مرحوم طرفندن « کنه‌الاخبار » ده بیان اولنان سلطان محمد خان ثانی قانوننامه‌سنك استانبول کتبخانه‌لرنده نسخه‌سی موجود اولمدیغندن ویانه کتبخانهٔ ایمپراطوریسنده موجود بولنان نسخه‌سی فطوغرافیسنك اخذ ایتدیریله‌رك ارسالی ویانه سفارت سنیه‌سندن رجا اولنمش ایدی . سفارت مشار الیهادن جواباً وارد اولان تحریراتده ذکر اولنان کتبخانه‌ده سلطان محمد خان ثانی‌یه عائد اوله‌رق موجود اوچ عدد قانوننامه‌دن ایکیسنك فطوغرافیلری ارسال ایدلدیکی ودفترده (قانون پادشاهی سلطان محمد بن مراد خان) دیه مقیداولان و ۸۹۳ سنهٔ هجریه‌سنده تحریر ایدلمش بولنان اوچنجیسنك کتبخانه مأمورینندن دوقتور قره‌لیچ جانبندن قریباً طبع ونشر اولنه‌جغی بیان اولنمشدر .

انجمنجه فطوغرافیلری جلب اولنان مذکور ایکی قطعه قانوننامه‌دن برنجیسی بدی وایکنجیسی یکرمی درت که جمعاً اوتوز بر پارچه یعنی بیوك صحیفه‌دن مرکبدر . هرایکیسی‌ده دیوانی قیرمه‌سی خطایله محرردر. یازیلری بربرندن فرقلیدر . سطرلری ایسه بعضاً یکرمی سکز بعضاً اوتوز و اوتوزاوچ اولمق اوزره متفاوتدر . برنجیسنك ۱۰۲۹ سنهٔ هجریه‌سنده تحریراولندیغی نهایتنده بیان ایدلمش ایسه‌ده ایکنجیسنك تاریخ تحریری کوسترلمامشدر .

بو قانوننامه‌لرك برنجیسی دفترده (قانون نامهٔ آل عثمان) نامیله مقید اولوب دولتك بالجمله تأسیسات وتشکیلات عمومیهٔ قدیمه‌سنی جامع وبرازده احکام جزائیه‌یه عائد خصوصاتی حاویدر . مقدمه‌سنده دخی بیان اولندیغی اوزره بوقانون نامه دولت عثمانیه‌نك تشکلندن اعتباراً الجا آت زمانیه ایله پیدرپی اتخاذ اولنوب تدوین ایدلمیان واستانبولك فتحیله دولتك اکتساب ایتدیکی شکل جدیددن طولایی نقصانیتی تحقق واتمامی ایجاب ایده‌رك حضرت فاتحك همت مجددانه‌سی ایله اکمال ومجدداً وضع وتأسیس اولنان احکامی احتوا ایتمك اوزره ترتیب وتحریر ایدلمشدر . ایکنجیسی تشکیلات قدیمهٔ دولتك مالی وعدلی قسملرینه عائددر . کتبخانه فهرستنده اشبو ایکنجی مجله‌نك دخی : سلطان مشارالیهه عائد وقانون اساسینك جزا وویرکولر قسمنه متعلق ایکی بابنی محتوی » اولدیغی بیان ایدیلیور ایسه‌ده بو جهت یاکلش قید اولنمشدر . حتی ذکر اولنان کتبخانه مدیریتی ویانه سفارت سنیه‌سنك تحریراتنه مطوی تقریرنده : اقرب احتماله کوره سلطان احمدخان اول زماننده جمع ایدلمشدر » دییور . بو قانونك مالی جهتی کتبخانه‌لرمزك اکثریسنده موجود وسلطان سلیمان خان قانونی‌یه نسبتله معروف (قانون آل عثمان) ك مالی قسمنه مشابهدر ، لکن عدلی قسملری متفاوتدر . قارشیلشدیریلور ایسه قانون سلیمانیده اولان شدید جزالرك بزم مجله‌ده اولدقجه تعدیل ایدلدیکی تظاهر ایدر . بناءً علیه ایکنجی مجله‌نك تاریخ ترتیبی مؤخردر .

ذکر اولنان سلطان سلیمان خان قانوننامه‌سنده‌کی موادن بعضیلری سلطان بایزید خان ثانی وبعضیلری سلطان سلیم خان اول زماننده تنظیم وتعدیل ایدلدیکی کورلدیکندن بوقانونك اصلی سلطان محمد خان ثانی زماننده تحریر وتدوین اولنه‌رق بعده خلفینی عصرلرنده برخیلی تعدیلات اجرا ونهایت سلطان سلیمان خان زماننده ابوالسعود افندی کبی برفاضلك همتی وخاقان مشارالیهك مساعده‌سی ایله اتمام واکمال ایدلدیکی وبوصورتله سلطان مشارالیه نامنه نسبت اولندیغی آکلاشیلیور . سلطان سلیمان خان

زماننده اکمال ایدیلانمد کورقانون طبیعت ملیه مزك تکاملی وزمانك تاثیری جهتلریله بعد بعد تبدل وتغیر کلی یه دوچار اولمش وبوده بالخاصه عدلی جهتده اجرا ایدلدیکی مستبان بولنمشدر .

تأسیسات وتشکیلات دولتك اساسنی محتوی اولان وپك یقین زمانلره قدر احکامی امور حکومتده آزچوق تعدیلات ایله مرعی بولنان برنجی قانوننامه‌ده ایکی جهت شایان تدقیقدر : زمان تنظیمی ومحرری اولان توقیعی لیس زاده محمد بن مصطفی . بو ایکی جهتدن برنجیسی قانون نامه‌نك بعض محللرنده کوریلان قیوداتك تاریخه تطبیقیله حل ایدیله‌جکدر . بو صورتله زمان تنظیمی قطعی دکلسه‌ده هرحالده طوغری‌یه قریب اوله‌رق بولنه‌جقدر. حالبوکه محرری حقنده تاریخلرده برکونه معلومات بولنه‌میور. مکرکه زمان بوبابده شایان احتجاج وثیقه‌لر میدانه چیقاره ویا بعض یازمه مجموعه‌لرده معلومات لازمه بولنه .

بوقانوننامه سلطان محمد خان ثانینك اواخر سلطنتنده تنظیم وتحریر ایدلمشدر . زیراقانوننامه‌نك متننده : حالابناایلدوکم مدارس عالیه‌یه صحن دیو اسم قونلشدر » دینمسنه و بو مدارسك سلطان مشار الیه نامنه منسوب جامع شریفله برابر ۸۷۵ سنهٔ هجریه‌سنده رسیدهٔ حدختام اولدیغی تاریخلرده بیان ایدلمسنه نظراً تاریخ مذکوردن صوکره یازلدیغی، ویریلان علوفه‌دن اوزمان قاضیعسکرك براولدیغی آکلاشلمسنه [۱] وخاقان مشارالیهك صوك صدر اعظمی اولان قرمانی محمد پاشا قاضیعسکر بولنان مولی مصلح الدین مصطفی القسطلانی‌نك صلابتندن ومتکلم بالحق اولمسندن قوشقولانه‌رق خاقان مشارالیهه وزرانك درت اولدیغی جهتله قاضیعسکرك دخی متعدد

---

[۱] متن قانون‌نامه‌ده قاضیعسکر کلمه‌سی بعضاً مفرد وبعضاً جمع اوله‌رق استعمال اولنمشدر . علوفه‌سنه نظراً اوزمان قاضیعسکرلکك هنوزایکی‌یه تفریق اولنمدیغی آکلاشلدیغندن مستنسخ متن قانون نامه‌ده کوریلان دیکر سهولری مثللو

لمسنى القا ايتمكله قاضيعسكرلكك روم‌ايلى و آناطولى ناملريله ايكى‌يه
بيمنه‌سبب اولمش وبوخصوص ٨٨٦ سنهٔ‌هجريه‌سنده وقوعبولمش اولمسنه
راً تاريخ مذكوردن اول تحرير اولنديغى تبين ايدر . لكن بو تاريخلر
ه‌سنده اولان سنه‌لرك هانكيسنده تنظيم اولنديغنه دائر قانوننامه‌دن بر
داستنباط اولنه‌ماز ، فقط قره‌مانى محمد پاشا صدارتنده اولمسى اغلب احتمالدر .
شاغيده نشانجيلغه دائر اولان ايضاحات بو جهتى دها زياده تنوير
توضيح ايده‌جكدر .

مطالعه‌سندن مستبان اولديغى اوزره بو قانوننامه‌يى حضرت فاتحك
ريله ولساندن اوله‌رق قلمه آلان ذات كنديسنى توقيعى ليس زاده
ند بن مصطفى ديه تعريف وبيان ايديور . توقيعى منصبى حضرت فاتح
مانده وضع واحداث اولنمشدر . لكن زمان احداثنه دائر تاريخلرده بركونه
ده تصادف اولنه‌ميور . بو منصبه ايلك تعيين اولنان ذات مشاهير علمادن
ميخ محمد جزرينك اولادندن (ابوالخير محمد) اولديغى ظن اولنور .

سلطان محمد خان ثانى زماننده بو منصبده بولنانلرك اساميسى مرتباً
ضبوط دكلدر . يالكز بعض وقوعات وحادثات سببيله معلوم بولنانلر
قره‌مانى محمد پاشا) و (مولى سراج الدين) در . آكلاشلديغنه كوره
جزرى زاده‌دن صوكره قره‌مانى محمد پاشا مدرس ايكن بو منصبه تعيين
ولنمش ومسند صدارته اعتلاسنه قدر موقعنى محافظه ايتمشدر [١] . آندن صوكره
شاهير علماى عصر فاتحدن مولى سراج الدين تعيين اولنمشدر [٢] .

---

[١] حديقة‌الوزرا : ص ١٤

[٢] سجل عثمانيده بوذاتك ترجمهٔ حالنده نشانجيلغه تعيينندن صوكره پاشالق
يريله‌رك ٨٨٧ سنه‌سنده وفات ايتديكى وفنارى زاده احمد پاشا ترجمهٔ حالنده
خى باش دفتردارلقدن ٨٨٠ سنه‌سنده نشانجى اولوب ٨٨٧ سنه‌سنده عزل
يدايكى بيان اولنمشدر . نشانجيلرك متعدد اولديغنه دائر تاريخلرده قيد يوقدر،

۸۸۲ سنهٔ هجریه‌سندن صوکره قانونامه‌نك محرری اولان لیس زاده محمد بن مصطفی نك ملا سراج الدینه خلف اولدیغی آکلاشیلیور . شو حالده قانونامه‌نك ۸۸۲ سنه‌سندن صوکره [۱] وقره‌مانی محمد پاشانك زمان صدارتنده ترتیب وتحریر ایدلدیکنه یقین حاصل اولیور وتاریخلرده بوذات ایچون بیان اولنان « حالا دستورالعمل اولان قوانین نافعه‌نك اکثری آنك نتیجهٔ تدبیر اصابت پذیریدر » افاده‌لریله تأید ایدییور .

لکن بومناسبتله اسمی میدانه چیقان مذکورذاته دائر یوقاریده دخی بیلدیردیکی اوزره تاریخلرمزده وتراجم احوال کتابلرمزده معلوماته تصادف اولنه‌مامش ، وقوعبولان تحریات ثمره‌سز قالمشدر.

سلطان محمد خان ثانی وخلفی سلطان بایزید خان‌ثانی زمان سلطنتلرنده یشامش لیس چلبی نامنده بر ذات اولدیغی تاریخلرده وتراجم احوال کتابلرنده کوریلیور. بوذاتك اسمی « نورالدین حمزه » وپدرینك اسمی دخی «علی» در. حضرت فاتح زماننده تفیض وبر روایته کوره دفترداراغه قدر ترقی ایدوب سلطان بایزیدخان ثانی زماننده اوچ دفعه دفترداراقده بولنمش و ۹۱۲ یاخود ۹۱۳ سنه‌سنده معزولاً بروسه‌ده وفات ایتمشدر. بعض تاریخلرده بوذات لیس زاده دیه مذکور واسمی محی‌الدین اوله‌رق مقید ایسه‌ده اوزمانده یازلمش برمجموعهٔ قدیمه‌ده کوریلن قید آتی بوایکی کمسه‌نك بر اولدیغنی تبیین ایدییور و زماننده لیس چلبی دنیلدیکی تعیین ایدیلیور : تاریخ عزل عیسی فقیه دفتردار ونصب لیس بجای او

روم ملکن ینه قلماغه خراب لیس چون کلدی وعیسا کتدی
اهل دللر دیدلر تاریخن لیس عیسایی عجب نفی ایتدی
۸۹۱

---

[۱] قاضیعسکر اولان مغنیسا چلبیسی دیمکله معروف محی‌الدین افندی عربی بربیتك قائلی حقنده حضرت فاتح طرفندن ایرادایدیلان سؤالك جوابنی بعدالتدقیق ویره‌جکنی عرض ایلمش ایدی . سلطان مشارالیه‌نشانجی بولنان مولی سراج‌الدینی بالجلب عین‌سؤالی ایرادودرحال جوابنی آلمش‌ایدی . بوخصوص محی‌الدین فندینك

بونك اوغلى اولوب ليس زاده ديه معروف اولان پير احمد چلبى
ن سليمان خان قانونى دورى علماسندندر ، ٩٥٢ سنه‌سنده وفات
ر . بالاده‌كى ايضاحاته نظراً هرايكيسنك دخى بوقانونامه‌نك
ى اولان ليس زاده محمد بن مصطفى اولديغى تبيين ايدر . يازيسندن
ى محللرنده موجود قيوداتدن بوقانونامه‌نك زمان تحريرنده قلمه
غى استنباط اولنان بر مجموعهٔ عتيقه‌ده مندرج بعض مباحث علميه‌نك
رنده ليس زاده محمد افندى اسمى مذكور اولمله مومى اليهك فاتح
ى علماسندن اولديغى تعين ايديور .

بوقانونامه دولتك قديم تأسيسات وتشكيلات اساسيه‌سنى حاويدر .
مأمورين ومستخدمين دولتك وظائفى وصورت نشو ونماسنى وبو وظائفى
ايچون آله‌جغى عائداتى ومراسمده مراتب تشريفاتيه‌سنى وهر حالده
ه عائد برچوق خصوصاتى جامعدر ويوقاريده بيان اولنديغى اوزره
سساتك جزايه عائد احكامندن يالكز برنبذه بحث ايدر . بو قديم
يسات وتشكيلاتك احكامى برخيلى تعديلات ايله برابر امور دولتده
ق زمان بقابولمش ومرعى بولنمشدر .

خصوصات مذكوره متن قانون نامه‌ده كوريله‌جكى اوزره مراتب
واكابر ، سلاطين عظامه لازم اولان ترتيب وآيين ، احوال جرايم
مناصبك عائداتى اولمق اوزره اوچ بابه تقسيم اولنمشدر ، مع مافيه
هت نظر دقته تصادف ايدركه كرك كاتبنك قصورى وكرك سائر
تأثيرات بونك پك قاريشيق قلمه آلنمسنه سبب اولمشدر . مراسمدن
ايديلير ايكن وظائفه كچلمش ومراتبدن بحث اولنور ايكن منشاء
ين يازلمش وبوصورتله افاده‌ده اطراد كوسترلميه‌رك عدم انتظامه
لمش وآره صره پك مهم پارچه‌لر صيقشديرلمشدر .

اسمنی ذکر ایدر ونظر مطالعه‌دن کچیردیکنی سویلامکله برابر مواد مندرجه‌سندن بك چوق استفاده ایتدیکی آکلاشیلور . عالینك افاداتی ایله بوقانوننامه مقایسه‌اولندیغی تقدیرده حضرت فاتح عصرنده‌کی احکامدن هانکیلرینك مورخك زماننده معمول به ویا معدل اولدیغی نمایان اولور. متن قانون‌نامه‌ده مبهم قالمش بعض خصوصاتی دخی تعریف وایضاحه همت ایتمشدر . مورخ هامر ایسه عالینك افاده‌سنی عیناً اقتباس ایلمشدر .

لطفی پاشا مرحومك « آصفنامه‌سی » و بر نسخه ی روان اوطه‌سنده‌کی کتبخانه‌ده موجود اولوب تدقیقندن سلطان ابراهیم خانه تقدیم ایدلدیکی آکلاشیلان امور دولته عائد رساله بو قانون‌نامه‌نك تأسیسات ومراسمه عائد اولان موادینك برشکل دیکره افراغی وبعض جهتلرینك ایضاحی صوتیله حصوله کتیرلمشدر . (عبیدی [۱]) نك « خزائن القانون » ی ایسه آصفنامه‌نك نظماً قلمه آلنمسندن حصوله کلمش وهیچ برشی علاوه ایدلمامشدر.

انجمنجه جلب ایدیلان مذکور قانون‌نامه‌لرك ایجاب ایدن جهتلرینك بالتحشیه نشرینه‌قرار ویرلدی . بوحاشیه‌لر ایچون عالینك کنه‌الاخبارنده وآصفنامه‌ده وسلطان ابراهیمه تقدیم ایدیلان رساله‌ده بولنان ایضاحاتدن وقوچی بك وعین علی افندی وقوجه سکبان باشی رساله‌لرندن وموجود تشریفات وبك چوق قوانین آل عثمان کتابلرندن استفاده ایدلمشدر .

محمد عارف

---

[۱] اسمی عبدالصمددر . (کوکرجنلك) شهرندندر . اوزون مدت استانبول وعربستان ومصر طرفلرنده سیر وسیاحت ، بعده (بودین) شهرنده اختیار اقامت ایتدی . اوراده کاتب احکام بعده روزنامچه‌جی اولدی . والی

قانون نامهٔ آل عثمان صورت خط همایون سلطان محمد خان انارالله برهانه

بسم الله الرحمن الرحيم

قانون بوقانون نامه اتام وددهم قانونيدر وبنم دخی قانونمدر اولاد كرامم نسلاً بعد نسلٍ بونكله عامل اوله‌لر

حمد بی‌حد وثناء لایعد اول خالق بیچون جل عن الریب والمنون درکاهنه
اسونكه نظام وانتظام عالمی احسن ترتیب اوزره ایجاد ایدوب احوال
جوداتی قانون حكمت مقرونی اوزره بی مشیر تدبیر خلق ایلدی
صلوات بی‌غایت اول سرور کائنات ومفخر موجودات اولان سلطان
رسلین و اشرف النبیین اوزرینه اولسونكه انك دخی سنت شریعت
ریفه‌سی سبب ترتیب دین متین تهذیب شرع مبیندر بعد ذلك
اوراق قواعد سلطانی وتحفهٔ قوانین خاقانینك جامعی اولان عبد حقیر
ثیرالتقصیر محمد بن مصطفی المعروف بلیس زاده التوقیعی حالا پادشاه
وی زمین و شهنشاه سپهر تمكین فلك رفعت خورشید منزلت سلطان
لاطین جهان وخاقان كامران عالیشان فاتح بلادالروم بنصرالله الملك
قیوم ناظم امور دین ودولت ومعین قوانین قدر وسلطنت صاحب
غازی المشهورة فی‌الافاق مالك سریرالخلافة بالاستحقاق قهرمان زمان
صاحب الامن والامان السلطان الاعظم خلیفة الله فی‌العالم السلطان

ابن السلطان محمد خان ابن السلطان مراد خان ابن السلطان محمد خان ابدالله دولته وابد سلطنته حضرتلرینك زمان شریفلرینده بو عبد حقیر خدمت طغرای غراده استخدام اولنوب وقتا که سعادتلو پادشاه خورشید اشتهار حضرتلری تشریف سریر سلطنت ایتدکده ایام سلطنتلرینده بونجه فتوحات عظیمه میسر اولوب خصوصا حالا دار السلطنت اولان محروسهٔ عظمی ومدینهٔ کبری اولوب مطمح انظار سلاطین جهان اولان محمیهٔ مرعیهٔ قسطنطنیه فتح میسر اولدقده سابقا اجداد عظاملری زماننده اولان قوانین مضبوطه دفتر اولنمیوب اکسك اولان یرلرین دخی کندولری رأی منیر ولایت تأثیرلری ایله تکمیل بیوروب دیوان همایونده ابدالاباد معمول به اولمق ایچون برقانون نامه تحریر اولنمق لازم کلمکین بو عبد حقیر فرمان جلیللری اوزره نظم وانشا ایدوب هرکس مستفید اولمق ایچون اصطلاح وعبارتدن فراغت اولنوب لسان پادشاه کردون وقاردن نقلله یازیلوب واوچ باب اوزره قلندی

مراتب اعیان واکابر بیاننده در

سلاطین عظامه لازم اولان ترتیب وآیین بیاننده در

احوال جرایم وهر اهل منصبك عایدلری بیاننده در

بالکلیه اولا وزرا وامرانك وزیر اعظم باشیدر جملهنك اولوسیدر جمله امورك وکیل مطلقیدر ومالك وکیلی دفتردارمدر واول ناظریدر واوتورمده وطورمده ومرتبهده وزیر اعظم جملهدن مقدمدر

وشیخ الاسلام علمانك رئیسیدر ومعلم سلطان دخی کذلك سردار علمادر وزیر اعظم الری رعایة اوستنه المق مناسبدر امامفتی وخواجه سایر وزرادن برنیجه طبقه یوقاریدر وتصدر دخی ایدرلر

وبر جمعیت عالی وبر مجمع اهالی اولسه اهل دیوانه اخردن ادم قرشمسون

ی اغاسی وسائر اوزنکی اغالری [١] میرعلم [٢] وقپوجی باشی [٣]
خور اوتورر .

ال دفتردارلرم جمله استانهٔ سعادتمده اولان اغالرمدن یوقارو اوتوررلر
سنجاق بکیلرندن یوقارودر ویوقارو اوتوررلر التی کره یوز بیك
لکه دخی اولورسه انلردن یوقارو اوتوررلر وبکلر دفتردارلرك
وتوررلر

اغالردن یکیچری اغاسی سایر اغالرك بیوکیدر باش یکیچری اغاسی
تنه میرعلم انك التنه قپوجی باشی انك التنه میراخور حالا میراخور

١] یکیچری آغاسی ، میرعلم ، قپوجی باشی ، میراخور ، چاوش باشی ،
باشی ، چاشنکیر باشی ، بلوك باشی آغالری یعنی آلتی بلوك دنیلن سپاه
دار وغربای یمین ویسار وعلوجیان یمین ویسار اوجاقلری آغالرینه اوزنکی
یاخود آغایان رکاب همایون تسمیه اولنور ایدی . بونلر پادشاهك آتنك
یورمك امتیازینه مالك ایدیلر .

٢] مرتبه جه یکیچری آغاسنك مادونی ودیکر اوزنکی آغالرینك مافوقی
میرعلم لوای سلطانینك حاملی وعلم مهترلرینك آمری ایدی . بتون بکلر
ن ا ن لك وسنجاق بکلر ن بیك آقچه عائداتی واردی . دولت عثمانیه ده
یم برمأموریتدر . بعد بعد مراتب تشریفاتیه جه میرعلملك خاصه دنیلن بو
ره بیوك وکوچك میراخورلرله قپوجیلر کتخداسنك تقدم ایتدیکی توجیهات
رندن آکلاشیلیور . مع مافیه دائما درکاه عالی قپوجی باشیلرینك پیشواسی
ر . بو مهترلر ایکی قسمدر : برنجیسی سفرهمایونده اوتاغ همایونی قوروب
غه مأمور اولان چادرمهترلری درکه آمرلری مهتر باشی ایدی . ایکنجیسی
نده اوتاغ همایون اوکنده نوبت چالمغه مأمور اولان علم مهترلری اولوب
ی سازنده باشی ایدی .

٣] دولت عثمانیه ده قپوجی باشیلق مأموریتی پك قدیمدر ، اوائلده بر
حاده صوکره درت بعده اون عدده ابلاغ اولنوب بریسی باش قپوجی
اولدی . بونك عائداتی ممالك عثمانیه ده بولنان محضر باشیلقلره متعلق تیمارلر
سائرلرینك معین عائداتی یوق ایدی . افلاق وبغدان بکلری تبدیل وتجدید

دولت پادشاهیده ایکی اولمشدر [١] امیر اخور انتنه چاقرجی باشی [٢] انوك التنه چاشنیکر باشی [٣] انوك التنه سایر بلوك اغالری انلرك التنه چاوش باشی [٤] انوك التنه قپوجیلر کتخداسی [٥] انوك التنه

[١] میراخورلر بیوك وکوچك نامیله معروف ایدیلر. برنجیسی آخور خلقنك، سراجلرك، یدکجیلرك آمری ایدی، پادشاهك قشله ده موجود بیك قطاردوه سنك وایکی یوز قطار قاطرلرینك خدمتنه مأمور اولان دوه جیلرك وقاطرجیلرك ضابطلری بولنان ساربان وخربنده باشیلر دخی بونك زیر اداره سنده ایدی . چایر زماننده اطرافده بولنان بکلك مرعالرك اوتلرینی صاتەرق اثماندن بیك بوك آقچه قدرینی رکاب همایونه تسلیم وبقیه سنی درجیب ایدر ایدی . بیوك میراخور قپوجیلر کتخدالغنك مافوقی ایدی . شیمدیکی اصطبل عامره مدیریدر . ایکنجیسی کوچك آخور خلقنك وعربه جیلرك ضابطی اولوب سفر همایونده ایچ اوغلانلرینه بارکیر اعطا وپادشاهك عربه لرینی محافظه ایتمك دخی جملهٔ وظائفندن بولنیور ایدی .

[٢] سرای همایونده بولنوب شکار خلقی دنیلن کروهك آمری وپادشاهك آوجی باشیسی ایدی . علوفه سی یومی یوز التمش آقچه ایدی . بوکروه بعده چاقرجیان خاصه ، شاهینجیان ، آتمجه جیان نامیله اوچ قسمه تقسیم اولندی ، صوڭ ایکیسنه طوغانجی باشی وآتمجه جی باشی نامریله ضابطلر تعیین ایدلدی . معمافیه خیلی وقت چاقرجی باشی چاقرجیان خاصه نك ضابطی ودیکرلرینك آمری ایدی .

[٣] سرایده بولنان چاشنکیرلرك ضابطی ایدی . دولت عثمانیه ده پك قدیم برمأموریتدر . پادشاه دیوان کونلری خاص اوطه ده طعام ایتدکده یمك صحنلرینی کوتورمك چاشنکیرلرك وظیفه سی اولوب چاشنکیرباشی دخی اوکلرنده بولنورایدی .

[٤] چاوشان درکاه عالی نك ضابطی ایدی . چاوش باشی یوم مخصوصنده النده کوموش دکنك اولدیغی حالده دیوانده طورر ، وقوعبولان دعاویده اجرا مأموریتنی ایفا ایلر ایدی . صدارت کتخدای رسمیسی اولمدیغی زمان آنك بعض مصالحنی دخی اجرا ایلر ایدی . بومقام اکثر رجال دولتك مافوقی اولوب بیوك وکوچك تذکره جیلر دخی معاون اول وثانیسی ایدی .

[٥] سرای جدید همایونك باب السعاده دن ماعدا بتون قپولرینی بکلیان وقپوجی دنیلن اوجاغه منسوب بولنان بوابان درکاه عالی وباب همایونك آمری ایدی . ... درکاه عالی بوابلری بیك طقوزیکرمی بش وباب همایون بوابلری درتیوز اون یدی که جمعاً ایکی بیك اوچیوز قرق ایکی نفر اولوب برر بلوك باشی اداره سنده اولمق اوزره اولکیسی قرق ایکی وایکنجیسی بش بلوکه منقسم ایدی . علوفه لری

باشى [١] انك التنه طوپجى باشى [٢] اوتورر .
يوان همايونده صدرده اوتورمق وزرانك و قاضى عسكرلرك
لرك ونشانجيلرك يوليدر اولا وزرا اوتوروب بر جانبه قاضى
نلرك التنه دفتردارلر اوتوررلر واول بر جانبه نشانجى اوتورر
انجينك مرتبه‌سى اكر وزارت و بكلر بكى‌لك ايسه دفتردارلره
در وسنجاق ايله نشانجى ايسه دفتردارلردن اشغه اوتورر القابى
ر القابيدر مرتبه‌ى انلر مرتبه‌سيدر
ك دفتردارلرم شاه زاده لالەلرينك اوستنه اوتوررلر
اعت وقشلق ويازلق وا كمكده وزرا وقاضى‌عسكرلر ودفتردارلر
يدر
فهٔ ديوان‌عاليده اوتورمق‌بكلر بكى‌لرك يوليدروبكلر بكى‌لروزرا التنه
ر قاضى عسكرلر التنه اوتوررلر سنجاق‌بكلرى طشره‌ده اوتوررلر
مله مال دفتردارلرم كرك استانه‌مده وكرك ممالك‌محروسه‌مده اوله‌لر
وتورمده والقابده برابردرلر
كلربكيلر وزرادن برطبقه آشغه‌در وتخت قاضيلرينه تصدرايدرلر
طنتم قاضيسندن غيريسى دفتردارلرمدن اشغه اوتوررلر
ات ركاب همايونمه صاحب عرض اولانلر قاضى
درلرم و دفتردارلرمدر و ايچ خلقندن قپو اغاسى [٣]

] قديم عثمانلى اوردوسنك قپو قولى دنيلن خاصه عسكرينك پياده قسمندن
نلرك مهمات حربيه‌سنك تجديد وتعمير ووقت حضرده محافظه‌سنه، زمان
توزيعنه مأمور بولنان جبه‌جى اوجاغنك آغاسى ايدى .
] شيمديكى طوپخانه نظارتنك سلفيدر .
] قپو آغاسى ياخود باب‌السعاده آغاسى‌سراى همايونده اولان‌خادم‌آغالرينك
، بالجمله اندرون مأموريتلرينك آمرى ؛ حرم وعموم دائره همايونك
ربطنه مأمور ايدى . ٩٩٠ سنه‌سنده دارالسعادة الشريفه آغالغى احداث
قپو آغاسنك زير نظارتنده بولنان حرمين همايون اوقافى ايله اوقاف
يلكى واوقاف همايون مفتشلكى بونك اداره‌سنه توديع قلنمش وبوصورتله

اوده‌باشی [١] وخزینه‌دارباشی [٢] وکیلارجی باشی [٣] وسرای عامره‌نك
اغاسی [٤] صاحب عرضدر اما قپو اغاسی اولان اختیار باشدر اکثریا اوده‌باشی وقپواغاسی عرض ایتمك کرکدر ونامه ایله عرض ایتمك کوتری بکلربکیلرك وامرانك وقضاتك یولیدر بالذات عرض ایتمك مرتبه‌سی عالیدر

وبکلربکیلك درت کمسنه‌نك یولیدر مال دفتردارلرینك وبکلك ایله نشانجی اولانك وبشیوز اقچه قاضیلرك ودرت یوز بیك اقچه‌یه وارمش سنجاق بکلرینك یولیدر وسنجاق بکلر کوتری اغالرك اوسته اوتوررلر

ونشانجیلق داخل وصحن مدرسلرینك یولیدر ومال دفتردارلکندن نشانجی اولسه اول بکلربکیلك حکمی ایله اولور ورئیس الکتاب نشانجی اولسه سنجاق حکمی ایله اولور [٥]

---

[١] اندرون ویاخود ایچ آغالری تسمیه اولنانلرك برنجیسی بولنوب پادشاهی کیدیروب صویمغه مأمور ایدی . بوندن طولایی ذات همایونه جمله‌دن زیاده مقرب اولمغله قپو آغاسی پایه‌سنده ایسه‌ده ظاهراً آکا تابع ایدی . اکثریا ایچ اوغلانلرندن وبعضاً خادم آغالرندن تعیین اولنور ایدی. یومی آلتمش آقچه علوفه‌سی وسنوی جامهٔ خاصهٔ پادشاهیدن بش پارچه اثوابی وار ایدی .

[٢] ایچ آغالرینك ایکنجیسی ایدی . خزینهٔ همایون خدمه‌لرینك ضابطی اولوب بونلرك انضباط حاللرینه دقت ایدر و خزینهٔ همایونك محافظه‌سنه اهتمام ایلر ایدی . پادشاهك دستار وسجاده‌سی دخی النده بولنوردی. آق آغالردن انتخاب ایدلیردی .

[٣] اندرون آغالرینك اوچنجیسی ایدی. خاص کیلار خدمه‌لرینك آمری اوله‌رق بونلره وکیلار خرجنه ومطبخه نظارت ایدر ، شربت وطاتلی اعمال ایلر ایدی .

[٤] ایچ آغالرینك دردنجیسی اولوب اندرون همایون نامنی آلان خاص، بیوك ، کوچك اوطه‌لرك وسرایك محافظه‌سنه نظارت ایدر ومعیتنده قرق نفر آق آغا بولنور ایدی.

[٥] متن قانونامه‌نك دیکر محلنده نشانجیلك وظیفه‌سی طغرا چکمك اولدیغی بیان ایدلدیکی حالده بوراده علمادن نصبنك بالخاصه ذکر وایراد ایدلمسی دولتلره یازیلان نامهٔ همایونلر تحریرینك دخی بونلره محول بولنمسنه مبنیدر . علمانك دخی علوم ادبیه‌یه واقف و اصول تحریره آشنا ذواتی تحری اولنه‌رق تعیین ایدیلیردی. نشانجیلغك احداثندن اول دخی نامهٔ همایونلر علمانك بوخصوصده صاحب اقتدار بولنانلری جانبندن یازلمش ایدی.
بعده علمادن نصب خصوصی ترك ورئیس الکتابلر تعیین ایتمکله نشانجیلق وظیفه‌سی

ل دفتردارلری سنجاق قبول ایتسه درت یوز اللی بیك ایله ویریلور
ی اغاسی وسائر اوزنکی اغالرینه درت یوزاوتوز بیك ایله ویریلور
یوز بیك اکسکلی سنجاق بکی بکلر بکیلر اولمز آستانه‌مده
عادتم اغالری سنجاغه چیقسه درت یوز بیك ایله چیقر
یوان همایونمده طعامده وزیر اعظم ایله باش دفتردار وسائر وزرا
دارلر ونشانجی یی‌یه‌لر وقاضی‌عسکرلر بشقه یرلر
ال دفتردارلرینك وبکلك ایله نشانجیدن وزیر دخی دفعةً اولمق
قانونمدر .

یر اعظم اوکندن قالقان طعام چاوش باشنه یولداشدلر ایله یسون
زرا اوکندن قالقان طعام رئیس‌الکتابه نفرلریله یسون وقاضی
اوکندن قالقان طعام قپوجیلر کتخداسنه ویرلسون
وش‌باشی ورئیس‌الکتاب وقپوجیلر کتخداسی خدمتکاردر دیوانده
زلر واغالردن میر علم وقپوجی باشی کلمك لازم کلسه آنلر دخی
زلر وبر مصلحت ایچون معزول بکلر بکیلر کیرسه ویامعزول بك
معزول بکلربکیلر وزرا آلتنه نشانجی آلتنه ومعزول بکلر دفتردارلر
وتوره‌لر معزول بکلر بکیلر اکریکی یوایله منصبلردن کلمش مال
لغنده ویاخود اوزنکی اغالغنده اولمش بکلر بکی ایسه اوتوره‌لر
خدمتکارلرینه مجوزه [۱] کیدرمك وزرانك وقاضی عسکرلرك

طغرا چکمکدن عبارت قالدی ، اراضی وقرایه متعلق یعنی دفترخانهٔ
ه مسطور اولان زعامت وتیمار وخواص واوقاف قریه‌لری انتقال ایتدکجه
توقیعی قلمی ایله تصحیحی اموری دخی بوکا تفویض اولندی .
۱] دولت عثمانیه‌ده مستعمل عمامه‌لردن بری ایدی . سلطان سلیم اول
ن احداث‌اولندیغی جهتله « سلیمی » تسمیه اولنان قاووقدن اوستنده بولنان
وفس کبی بر شی ایله تفریق اولنوردی . رجال بیرون واندرون ایام
وقپو کتخدالری ، شهر امینی ، احتساب آغاسی وسائر بعض مأمورین
کونلری کیرلر ایدی . عثمانیلرجه ابتدای استعمالنه دائر تاریخلرده معلومات

کدر

وسلام چاؤشی [۲] وزرایه ودفتردارلره تعیین اولنمق کرکدر

وطغرای شریفی وزرالر چکوب نشانجی یه یاردم ایتمك قانونمدر

وباش دفتردار جمله مالمك ناظری اولوب امور عالم اکا مفوضدر انك امر
وز اولماز براقچه نه داخل ونه خارج اولور وانك قدری روم ایلی بکلر
یلرم ایله برابردر وجمله مالم دفتردارلری مالمك وکیللریدر قبض وبسطی
لره مفوضدر وجمله کتابك عزل ونصبی انلره مفوضدر

مشاوره امور سلطنتی وزیر اعظم سایر وزرا ایله ودفتردارلرم ایله
شاورت ایدەلر انلردن غیری کمسنه واقف اولمیه

وطغرای شریفم ایله احکام بیورلمق اوچ جانبه مفوضدر امور عالمه
تعلق احکامی وزیر اعظم بیورلدیسی ایله یازیله وماله متعلق اولان احکام
دفتردارلرم بیورلدیسی ایله یازەلر وشرع شریف اوزره دعوا حکمن قاضی
عسکرلرم بیورلدیسی ایله یازەلر

وباش دفتردارلرم دخی امورنی وزیراعظم ایله مشاوره ایدەلر امور
مخفیه ثانی دونمیه

واولادمدن وفات ایدنلرك میتنه وزرام وقاضی عسکرلرم ودفتردارلرم
حاضر اولەلر

ومال دفتردارلری باش دفتردار اولمق یوللریدر ودفتردارلغه اوچ

---

[۱] اسکف یاخود اسکوف روجه‌در . بر بچق اندازه‌دن زیاده اوزونلغنده
اولوب کیلدکده نصفی آرقه‌یه صارقان ویکیچری کچەلری طرزنده اولان بر نوع
سرپوش ایدی . بونك قرمزی قطیفه‌لیسنی ایکی طرفنه بررده زلف طاقه‌رق
سلحدارلر کیرلر ایدی . اسکوفك آلتون ایله تزیینی سلطان مراد خان اول
زماننده ابتدار ایتمشدر . سببی تاریخلرده مسطوردر .

[۲] وزرانك ایچ کدکلیسی تعبیر اولنان یکرمی درت آغاسنك مرتبه‌جه ایکنجیسی
ایدی . مادەنی بولنان قپوجیلر کتخداسی ایله تشریفاتی وظیفه‌سنی ایفا ایدرلردی .

ده چقرلر ولا دفتر امینی [١] و شهرامینی دفتردار اولمق قانوندر
یوك اوچیوز اقچه قاضی دفتردار اولمق قانوندر واوچیوز اقچه قاضی
یوز اقچه مرتبه‌سنده‌در وحالا اوچیوز اقچه قاضی بر کمسنه واردر
چیوزه واردقدن صکره مال دفترداری اولمق قانوندر ورئیس الکتاب
عایت اولنورسه دفتردار اولمق قانوندر [١]

---

[١] شمدیکی دفترخاقانی ناظریدر . ممالك عثمانیه‌ده بولنان تیمارلر وزعامتلر
خاصلر واراضی‌یه متعلق بالجمله معاملات قدیماً دفتر خاقانی اداره‌سنه عائد اولدیغی
هتله تیمار وزعامت توجیهاتی وبوبابده وقوعبولان منازعاتك محل فصلی دائرهٔ مذکوره
ی . حین تحریرده خاص وتیمار وزعامت قید اولنان قریه‌لر اجمال ، هر قریه‌نك
داراهالی واعشار وسائره کبی رسوماتی مفصل ووقوعبولان توجیهات براتلری
زنامچه نامرلنده اولان دفترلره قید اولنور ایدی . دفتر امینی اولجه نشانجیلمك
یتنده ایکن صوکره آکا تقدم ایلمشدر . مناوبه مناصبندن ایدی .

[٢] دولت علیه‌نك مالیه‌سی قدیماً دفتردار نامنده‌کی مأمورلره محول اولوب
نلردن مرکزده اولانلره قپو دفتردارلری وطشره‌ده بولنانلره کنار دفتردارلری
نلور ، دفتر امیننه مربوط تیمار دفتردارلری ایله التباس وقوعبولامق ایچون
له‌سنه خزینه یاخود مال دفتردارلری تسمیه ایدیلور ایدی . تأسس دولتدن
ن آزمدت صوکره امورمالیه دفتردار نامنده برمأموره تودیع ، سلطان محمدخان ثانی
اننده بومأموریت روم ایلی وآناطولی نامریله ایکی‌یه تقسیم اولندی . بعده
نلرك اداره‌لرنده‌کی روم ایلی وآناطولی قلملرندن براز معامله تفریق اولنوب
ستانبول مقاطعاتیله برلشدیریله‌رك شق ثانی نامیله بر دفترداراق دها احداث ایدلدی ،
صورتله دیوان همایونده اولان دفتردار اوچ عدده ابلاغ اولندی . مؤخراً روم ایلی
آناطولی دفتردارلری لقبلری ترك اولنوب اولکی‌یه باش دفتردار و شق اول
فترداری نامی ویرلدیکی کبی آناطولی دفتردارینه شق ثانی ودیکرینه شق ثالث
فترداری تسمیه اولندی . بعد بعد دفتردار رابع اسمیله برمأموریت دها احداث
لندی ایسه‌ده متعاقباً الغا ایدلدی . باش دفتردار مالیه‌یه متعلق دعوالری فصل ایدر ،
تضاسنده ظهرینی امضا ایتمك اوزره طغرالو امرلر ویرر ؛ امور معظمه‌یی عرض
در ووزرا ایله حضور پادشاهی‌یه کیرر ایدی . دیکر ایکیسنك وظائفی پك خفیف
نوادر حکمنده قالدیغندن بونلر قید حیات وجهله عظمای رجال دولته توجیه
لنمغه باشلادی . تنظیمات خیریه‌دن صوکره شق اول دفترداری نامی مالیه ناظرینه تبدیل
دیکر دف. دارلقلر الغا اولندی . *** مصرحکومتی النده اولان محللر ضمیمهٔ ممالك

اوتورورلر

وشهر امینی یوز یکرمی اقچه علوفه‌یه متصرف اولور[۱]

کتاب مراتبنده رئیس الکتاب [۲] انوڭ التنه یکیچری کاتبی

آلتنه روزنامه‌جی انك آلتنه مقابله‌جی مقاطعه‌جی انك التنه تذکر

انك التنه رئیس کاتبلری اوطورر

یوقاروده مذکور اولان کتاب خواجه مقامنده‌در انلر د

اوزون یکلی اوسته‌کیرلر رئیس کاتبلری نفردر وبوذکر اولنان کت

عزل ونصبی دفتردارلرمه مفوضدر انلرڭ خدامیدر .

وعلوفه‌لی متفرقه چاشنکیرلردن مقدمدر چاشنکیرلر[۳]دن ص

نظارت ایتمك اوزره عرب وعجم دفترداری نامیله بردفترداراق احداث اولند

بعده بودفترداراق حلب ، دیاربکر ، شام ، طرابلس‌شام ، ارضروم نامیله

دفتردارلره آیرلدی . استانبولده اولان آناطولی قلمندن دخی اولا سیواس

قره‌مان آیریله‌رق وآناطولی ایالتی امور مالیه‌سی دخی مرکزدن تفریق ایدیل

اوچ دفتردارلق اتخاذ اولندی . مؤخراً اکثر ایالاتده برر دفترداراق احد

ایدلدی . ایشته بونلره کنار دفتردارلری تسمیه اولنوردی .

[۱] شیمدیکی کبی امور بلدیه ایله مشتغل اداره‌نك رأس کارنده بولنان

اولیوب صرف سرای همایونه مخصوص برمأموریت ایدی . سرایده وقوعبو

انشا آتك لزمه وسائره‌سنی باتدارك اثمانی و چالیشانلرك استحقاقنی تسویه

حسابلرینی طوتار وسرای همایون اندرون وبیرونی مستخدمیننك بعضیلرینك علوفه

توزیع ایلر ایدی .

[۲] شیمدیکی خارجیه ناظریدر . بومأموریت اوائلده دیوان همایون یا

رئیس کاتبلری دنیلان کتابك آمری ونشانجینك معینی ایدی . بعده درسعاد

سفرای اجنبیه تکثر ایتدیکندن آنلرله مکالمه خصوصی دخی مأموریتنه منضم اول

بوصورتله رتبه‌سی ترفع ونشانجیلره تقدم ایلدی . تنظیمات خیریه‌دن صوک

نامی خارجیه ناظرینه تبدیل اولندی .

[۳] چاشنکیرلر قانوناً قرق نفر اولوب سرای همایونده‌کی خاص اوط

اولانلردن چیقاریلورلر ایدی . علوفه‌لری نقصان وزیاده اولمامق اوزره قرق

اولوب کوچوك روزنامه‌جیدن آلورلر ایدی . مؤخراً یوزاون یدی نفره ابلاغ اول

تیمار متفرقه‌سیدر انلردن اشغه چاوشلردر [١]
چاوشلرله کاتبلر قنغی‌سی اسکی ایسه اکا اعتبار اولنور
و چاوش وکاتب تیماری سربستدر
وعلوفه متفرقه‌لرینك یولی تیمار دفتردارلغیدر تیمار دفتردارینك
یولی دفتر کتخدالغیدر [٢] وروم‌ایلینك دفتر کتخداسی رعایت اولندقده
مال دفترداری اولمق جائزدر
ورئیس کاتبلرینك یولی خزینه کاتبی‌اولوب مقاطعه‌جی[٣] ومحاسبه‌جی
اولمقدر

---

[١] چاوشان درگاه عالی اوچیوز یکرمی‌درت نفرایدیلر ، سرایك بوستانجی وسائر اوجاقلرندن آلنورلردی . علوفه‌لری آلتمش وقرق واوتوز آقچه اولمق اوزره متفاوت ایدی . چاوشلق بیزانتنلر سلچوقیلرده ده وار ایدی . اوائل دولت عثمانیه‌ده سفارت ، مخابرات سیاسیه واسطه‌لریله اجرا قلندیغی کبی اداره وتفحص وتحقق احوال مملکتده دخی بونلر مأمور ایدیلیر ایدی . مؤخراً بوخدمتلرك بعضیسی قپوجی باشیلره انتقال وسفارت کبی خصوصات دخی دیگر مأمورلره تودیع اولنمغه باشلادی . چاوشلرك وظیفه‌لری دیوان همایونده خدمت ایتمك ، پادشاه شهری طولاشمغه چیقدقده طاشیدقلری طپوزلرینی اوموزلرینه قویوب آلای اوکنجه یوریمك وسفر پادشاهی وقوعبولدقده باشلرینه تللرطاقوب وتاغ همایون اوکنده نوبت چالنیر ایکن ال قاوشدیروب طورمق کبی خصوصاتدن عبارت قالدی .

[٢] اراضیسی تیمار وزعامت وخاص صورتلریله تفویض اولنان ایالاتده تیمار معاملاتنه مأموراولانلره تیمار دفترداری ، بونك اوزرینه وزعامت ایشلرینه مأمور اولنانلره دفتر کتخداسی دنیلور ایدی ، بونلر دفتر امانتنه مربوط ایدیلر ، خاص صورتیله عائدات تخصیص ایدلمیه‌رك زعامت توجیه اولنوردی .

[٣] ممالك دولت‌علیه‌ده بعض محللرك رسوم وحاصلاتی اصحاب تیمار وزعامته تفویض وخاص‌اوله‌رق تفریق‌ایدلیوب خزینه‌دن نهایت ایکی‌سنه اولمق‌اوزره والیلره ومیرلوالره وملتزملره التزام اولنورایدی . مقاطعه‌جی مقاطعاتی‌حاوی دفترك حاملی وبو ایش ایله مشغول کاتبلرك آمری ایدی . ملتزملردن آقچه تحصیل ایدنه‌ده مباشر دیرلر ایدی . بعده زیاده حاصلات کتیرن تیمار و زعامتلر محلول اولدقچه توجیه اولنمیوب جانب میریدن ضبط ایله التزام اولنمغه باشلاغش وبونلرده ده

و[illegible] مقام مولویتده‌در ... [illegible]
تصدر ایدرلر

داخل مدرسی وخارج مدرسی دخی مقام مولویتده‌در وخارج وصحن وداخل اللیشر اقچه ایله اولور حالیا بنا ایلدوکم مدارس عالیه‌یه صحن دیو اسم قونلمشدر صحندن بشیوز اقچه ایله قاضیلغه وصول بولور وایاصوفیه مدرسه‌سندن داخی کذلك بویله وصول بولنور

وابتدا یکی ملازم یکرمی اقچه مدرسه‌یه اندن یکرمی بش اندن اوتوز اندن اوتوزبش اندن قرق اندن قرق بش اندن اللی اقچه‌یه واصل اولور اللی اقچه مدرس جمله اغالرك اوستنه اوتورر صحنه واردقدن صکره بشیوز اقچه قاضی اولور اندن قاضی عسکر اولور

دارالسلطنه قاضیسی بکلر بکیلر ایله برابردر

وایچ ایلده [١] یکرمی اقچه مدرس قاضی اولسه قرق بش اقچه ایله اولور

واوچیوز اقچه قاضی مقام مولویتده‌در سائر یوز اللی اقچه قاضیلر دفتر کتخدالرینك وآلای بکلرینك اوستنه اوتوررلر اما ایکییوز بیك اقچه سنجاق دخی اولورسه آلتنه اوتوررلر منصبی اوچیوزه وارمینجه مال دفتردارلکنه مستحق اولمز وداخل منلالرینه دخی دفترداراق ونشانجیلق ورلمك صحن مدرسلرینه داخی قانونمدر

وزیراعظم اوغللری آلتمش اقچه ایله متفرقه اوله‌لر وسایر وزرا اوغللری اللی اقچه ایله متفرقه اوله‌لر ونشانجی اوغللری دخی کذلك قرق بش اقچه ایله متفرقه اوله‌لر وبکلر بکیلر اوغللری دخی قرق بش اقچه متفرقه اوله‌لر[٢]

وباج بازار وقره کمرکاری ومسکرات رسومی مثللو برطاقم رسومات احداث اولنه‌رق مقاطعات میریه جمله‌سنه ادخال ایدلدی، بو وجهله مقاطعات تکثر ایتدی.

[١] استانبول ، ادرنه ، بروسه مدارسنه وبونلرك حوالیسنده‌كی قصبه‌لرده واقع مدرسه‌لرك کزیده‌لرینه مخصوص برتعبیر ایدی .

[٢] بونلره « واجب الرعایه » دیرلر ایدی . امرا ودوشیرمه اوغلانلرندن وزرا وامرا یتیشدیرلکه باشلاناقده زادکان قدیمهٔ دولت کی اصالته ملك

وسنجاق بكی اوغللری اوتوز بیك اقچه زعامت اله

وچاوش اوغللرینه اون بیك اقچه تیمار ویره‌لر

وابنای موالیٔ عظامدن مفتی افندی وخواجه افندی نوك اوغللری

لتمیشر آقچه شهر امیننden علوفه‌یه متصرف اوله‌لر وقاضی عسكر اوغللری

ق بش اقچه علوفه‌یه متصرف اوله‌لر وتخت قاضی اوغللری اوتوز اقچه

وفه‌یه متصرف اوله‌لر و شاه زاده خواجه‌سی اوغلی داخی اوتوز اقچه

وفه‌یه متصرف اوله‌لر وصحن ملاسی اوغللری یكرمی اقچه‌یه متصرف اوله

ویكی ملازم زعامت استسه یكرمی بیك اقچه تیماره امر ویرلر

وزیراعظم التی‌دن برا كسوك تیماری بلاعرض ورمه‌سی قانونم اولمشدر

لتمدقلرندن و پدرلری كبی مساعیٔ ذاتیه‌لری سایه‌سنده یوكسك مقاملری احراز
ه‌لرینه قوانین موضوعه مساعد اولمدیغندن طولایی بونلرك اولادلری ایچون
رقه‌لق صنفی احداث ایدیله‌رك قیدو ادخال اولنمغه، بعده سرای همایونك خاص اوطه‌سندن
سكیلرندن دخی بو صنفه چیقارلمغه باشلاندی . مؤخراً پادشاهلرك همشیره وكریمه
ده‌لری بیله متفرقه اولدی ایسه‌ده بو خصوص مدت مدیده دوام ایتمدی . ارباب
وم وفنوندن ودیوان همایون كاتبلرندن بعضیلرینه دخی متفرقه‌لق ویریلوردی .
ما وارباب تیمارك اكثری متفرقه اولدی ایسه‌ده مدت قلیله‌ده قصر وحصر ایدلدی .
م اخیره‌ده بو منبعلر تماماً ترك اولنه‌رق سرای همایونده بولنان بوستانجیلرك اكثریسی
رقه اولدی . بونلرك برقسمی علوفه‌لی ، دیكر قسمی دیرلك تصرف ایتدكلرندن
وفه‌لی متفرقه، تیمار وزعامت متفرقه‌لری دینلورلرایدی. علوفه‌لی متفرقه‌لرك یومیه‌سی
ز، سكسان، آلتمش آقچه اولمق اوزره یوكسك ومتفاوت بولنوب كوچك روزنامه‌جیدن
ورلر ایدی. متقاعد اولدقلرنده اون بیكدن یكرمی بش بیك آقچه‌یه قدر ویریلور
ی . متفرقه‌لرك بر قسمی كدكلو اولوب محلول وقوعبولدقجه یرینه باشقه‌سی
ریلور وعددلری هیچ بر وقت تزاید وتناقص ایتمز ایدی . بونلر درت یوز اوتوز
چ نفر ایكن صوكره بش التی یوزه بالغ اولمش بعده دها زیاده تزاید ایتمشدر. متفرقه
ی نامنده بر آمر اداره‌سنده ایدیلر. متفرقه‌لر خدمات دولتده بولنمازلر ، یالكز
شاهك معیتنده استخدام اولنورلرایدی . پادشاه سفره كیتدكده برابر كیدرلر،
ری طولاشمغه چیقدقده اوكنجه یوررلر ایدی . سرایدن چیقانلر هپسنه تصدر
دیكی كبی دیرلك تصرف ایلمینـ دخی مقداری وجهله یرینه تقدم ایدرلر ایدی .

ویرمکی مأمور اولسون

ودفتردارلرم خزینهٔ عامره مدن ایکی اقچه بلاعرض ویرمکه مأمور اولسون

واطرافده بکلر بکیلر تیمار وزعامتی توجیه ایدوب عرض اتسونلر عرضلری مقبول اولسون

ویلده برکره رکاب همایونمه دفتردارلرم ایراد ومصرفم اوقیالر خلعت فاخره کیسونلر

واللی اقچه مدرس رئیس الکتابه ودفترامیننه تصدر ایده

ودفتر امینی شهر امینی بلوك اغالرینه تصدر ایده اما دفتر امینی پایه‌ده دفترداره قریبدر شهر امیننه ورئیس الکتابه تصدر ایده

ودفتردارلرم خدمت ایدن کمسنه‌لره یوللرینه کوره چاوشلق وسپاهلق وکاتبلك هر کشنك استحقاقنه کوره عرض اتمکه مأمور اولسون وسنجاق وزعامتلك داخی لازم کلورسه عرض اتسونلر

ویکیچری طایفه‌سنه هریيل بشر زراع چوقه واستر ویرسونلر[۱]

[۱] سلطان مراد خان ثانی یکیچریلرك بهرینه یدیشر اندازه چوقه ، بری بوکا آستار اولمق ودیکر بنی باشلرینه صارمق ایچون دخی یدیشردن اوزدردر اندازه بز واون بر آقچه یاقه آقچه‌سی تخصیص ایلمش وخلفی سلطان محمد خان ثانی بونی عجمی اوغلانلرینه تعمیم ایلمش ایدی . سلطان سلیمان خان قانونی دخی یتیم قالوب فدوله خواران قول اوغلانی دنیلنلره آلتیشر اندازه چوقه تعیین ایلدی . سلطان مراد بوچوقه‌یی سلانیك شهرنده نسیج شرطیله ومقاطعاتی اولمق اوزره تخصیص ایتمش وبوکا مخصوص اولمق اوزره اوراده برانبار دخی انشا ایتدیرمش ورعایا باشی مأمور ایلمش ایدی . مؤخراً نفرات تکثر ایتمکله مقاطعات مذکوره کفایت ایتمدیکندن بقیه‌سی ده محال سائره‌ده اثمانی ویریله‌رك ایشلدیلوب اعطا اولنوردی . مؤخراً عیناً اعطا خصوصی ترك ایدیله‌رك بدلی ویرلدی . یکیچری مواجب دفترلرنده‌کی « ذمستانی » بودر . مع مافیه مأمورلری اولان چوقه امینلری وکاتبلری ایله چورباجی دنیلن ضابطانك بوبابده پك چوق سوء استعمالاتی وقوع بولور ایدی . ٭ چوقه‌نك یدی اندازه اولانـه یغموراق وآلتی اندازه بولنانـه دونلق یاخود میراخوری تعبیر ایدرلر ایدی .

بوقدر احوال سلطنته نظام ويرلدى شمدنصكره كان اولاد كراممدن
دخى اصلاحنه سعى اتسونلر

امور سلطنته متعلق ترتيب ايين بيانندهدر .

اولا برعرض اوداسى ياپلسون جناب شريفم پس پردهده اوتورب
هفتهدهدورت كون وزرام وقاضى عسكرلرم ودفتردارلرم ركاب همايونمه
عرضه كيرسونلر

ديوانه هر كون وزرام و قاضى عسكرلرم و دفتردارلرم كلدكده
چاوش باشى وقپوجيلر كتخداسى اوكلرينه دوشوب استقبال اتسونلر

وبعض مصالح ايچون بندن طشره خبرى قپواغاسى قپوجيلر كتخدا
سنه سويلسون و اول دخى وزرامه و قاضى عسكرلرمه و دفتردارلرمه
سويلهسونلر

وبر خاص اوطه دخى ياپلشدر اوتوز ايكى عدد خاص اوده
اوغلانى ايله ايچنده برى سلحدار [١] و برى ركاب دار [٢]

---

[١] اركان خواص جوانى دنيلن آغالرك برنجيسى خاص اوده باشى اولديغى
كبى ايكنجيسى دخى سلحدار ايدى . پادشاهك قليجينك محافظى اولوب عزيمت
همايونوقوعنده باشنده زلفلى اسكوف اولديغى سيف دخى الده بولنديغى حالده جانب
يمننده كيدر ايدى . يكرمى آقچه علوفهسى ودرت عدد جامهٔ خاصه سالیانهسى
وارايدى. بعدهدارالسعاده طاقمندن ماعدا اندرون همايونده بولنانلرك ضابطى اولمق
اوزره درجهٔ نهايهده تميز ايتديلر . هركون مابينده نزد همايونده بولنور
وتلخيصات تعاطيسى وسائرخدمات سنيهيى ايفا ايدرواندرون همايونرجالى محتاج عرض
خصوصاتى واسطهسيله ايلرلر ايدى . اكثريسى صدارت ، قبه وزراتى ، دريا
قپودانلغى ومصر كبى ايالات مهمه واليلكلرى ايله چيقمشلردر. ١٢٤٧ سنهسنده
سلحدار كريدلى على آغانك وفاتندن صوكره سلحدارلق الغا اولندى .

[٢] پادشاه تنهاجه باغچه وسائرهسيرنه عزيمت ايچون سواراولدقده اوزنكى
آغارى موجود اولهميهجقلرندن ركابدار يانندهه بولنور وركاب همايونى طوتمق
خدمتنى ايفا ايدر ايدى . بونك دخى علوفهسى يكرمى آقچه وسالیانهسى درت

اوده اوغلانينك ضبطى اوده باشنه مفوضدر سلحدار دخى عجميلره
سله چالمغه مأموردر وانلر چقمق لازمكاسه سلحدار وركابدار اللى اقچه
متفرقه اولهلر رعايت اولنسه بلوك اغاسى وچاشنكير باشىاوله وساير اوده
وغلانى اوتوزبش اقچه ايله   سلحدار قپوجى باشى اولمق داخى واقع
ولمشدر وخزينه اوغلانى اون سكز اقچه ايله جيقه [۳]

وطعامى حضور عاليشانه كيلارجى باشى قويه

باغچهيه بوستانجى باشى قوئمشدر قايغه كرلدكده بوستانجى كورك
چكوب اول دومن دوته [٤]

حالده مؤخراً ايكنجيسى كنديسنه تقدم ايتمشدر. سلحدارلر تمايز ايتدكده بوئكله
چوقهدار مولود وسائره كبى ايام رسميهده معيت همايونده اثبات وجود ايتمك،
سائر وقتلر دائرۀ مخصوصهلرنده اقامت وآرام ايلمك اصول اتخاذ ايدلدى .
سلحدار آغالرك حضور همايونده بولنهمدقلرى ايام رسميهده چوقهدار آغا اوده
بولنهماز ايسه ركابدار آغا سلحداره وكالت ايلر ايدى .

[۱] ايام رسميهده پادشاهك خاص يغمورلغنى طاشير وصاغ جانبنده يورور
يدى . علوفه وساليانهسى ركابدار مثللو ايدى .

[۲] بوكا دلبند غلامى وآغاسى دخى ديرلر ايدى . پادشاهك صاريقلرينه
وچماشيرلرينه مأمور اولوب بوئزك تدوير وتنظيفنه نظارت ايدر ايدى . بعده
شمدى ثواپجى باشى دينلمكده اولان صاريقجى باشيلق ناميله ديكر برمأموريت
احداث وخدمت مذكوره آكا توديع ايدلدى . دلبند آغاسى خرقۀ سعادت
دائرهسنك تنظيف وسائرهسنه مأمور اولدى . مع مافيه ركابدار آغالغنك مادءِن
وملازمى بولنمق خصوصاتى محافظه ايلدى .

[۳] اسراودوشيرمهاوغلانلرندن سراىهمايونلرده وعجمىاوغلانلرىقشلهلرنده
تربيهايدلنلر اوقات معينهلرنده وياخود لزومى كورلدكجهسوارى وپيادهاوجاقلرينه
قيد وچارشلق وسائره كبى وظيفهلره تعيين اولنور وبوكا چيقمهياخود اوجاغه،
قپويه چيقمه دينلور ايدى . بعده دوشيرمه اصولى ترك وقانونى بشقه براصوله
تحول ايلديكندن بوتعبير يالكز سراى همايوندن مأموريت طريقيلهاخراجاولنانلره
تسميه اولندى .

[٤] سراى همايونه تفريق اولنان اسرا ودوشيرمه اوغلانلرندن برمقدارى
سراىهمايونباغچهلرىخدمتنه مأموراولندقلرندن بونلره بوستانجىدينلدى. بعدهادرنه

وبیراملرده میدان دیوانه تخت قوریلوب چقمق امرم اولنشدر
ال اوپولدکده وزرام وقاضیعسکرلرم و دفتردارلرم قفادارم اولوب
...ه‌لر خواجه ومفتی‌الانام اولنه
وزرامه وقاضیعسکرلرمه وباش دفتردارمه ونشانجی‌یه کندم قالقمق
...نمدر
وچاوشلر ال اوپمك قانونمدر و اهل منصبك خرده اهل منصبلردن
...ی بکی ال‌اوپمك قانونمدر ومتفرقه علوفه‌ایله اولورسه ال‌اوپمك قانونمدر
...اشنکیر ال اوپمك قانونمدر
وزعیم وارباب تیمار ال اوپمك لازم دکلدر
زعیم متفرقه‌سی یوزاللی بیك آقچه ایسه ال اوپمك قانونمدر
والتمش آقچه‌دن یوقاری ویتمش آقچه قاضیلر ال اوپمك قانونمدر
ویکرمی اقچه مدرس ال اوپمك قانونمدر
وکتابدن نفر اولان رئیس کاتبلری ودفترخانه کاتبلری کرك کاتب اولدقده
...رك عیدده ال‌اوپمك قانونم دکلدر واهل منصب اولان محاسبه‌جی[۱]

...یبولی شهرلرنده بولنان سرای وبوستانلر دخی بونلره تفویض ایدلدی . بعد بعد
...لری اولان بوستانجی باشی اداره‌سنده اولاق اوزره آیروجه برعسکری اوجاغی
...نی آلدی. بوستانجی باشی سرای همایونلر ایله حدایق پادشاهی و بوغاز ایچی
...ارلرینك امور ضابطه‌سنه مأمور اولدی . بوستانجیلردن برقسمی امورانضباطیهٔ
...کوره وسرای همایونك محافظه‌سی ایله اشتغال ایلر دیکر قسمی دخی دائرهٔ همایونده
...جیلق وسرای همایون و جوامع شریفه انشاآتی ایچون ایجاب ایدن ملزمهٔ
...سابیه‌یی ، سرای همایون حطبنی اذیتدن نقل ایدن قدرغه‌لرده کورکجیلك و
...غه‌لك ایدرلر ایدی . اوجاغك بوستانجی باشیدن صوکره اك بیوك ضابطی
...ستانجیلر کتخداسی ایدی .ادرنه‌ده‌کی بوستانجیلر دخی ادرنه بوستانجی باشیسی
...ده آیریجه برضابط اداره‌سنده‌ایدیلر. یکیچریلرك الغاسنی متعاقب بو اوجاق
...ی لغو اولندی .
[۱] ایلك اول محاسبه‌جی بعده دیوان همایونده خراج ، اوقاف وسائره

ویکیچری کاتبی [۱] وسپاهیلر کاتبی وروزنامه‌جی [۲] ال اوپمك قانونمدر

وبالجمله دیوانه واران اوزون یکلی قفتان ایله کله‌لر انلر خواجه مقامنده‌در [۳]

جناب شریفم سفر ظفر رهبره متوجه اولسه یاناشمق وزراملك وقاضی عسکرلریمك ودفتردارلریمك قانوندر معزول بکلربکیلر وبکلر داخی دعوت ایدرسم یاناشمق قانونمدر

اولان ، اولامحاسبه مؤخراً باش محاسبه تسمیه‌اولنان قلمده طوتیلور ایدی . باش محاسبه خزینهٔ دولتك کافهٔ قوانین ونظامات وقیوداتنك مرکزی واك اهمیتلی بر موقعی اولدیغندن کیسه‌داری اکثریا دفتردارلغه منشأ ایدی .

[۱] بوکا یکیچری افندیسی دخی دینلوب اوجاغك اکابر ضابطانندن‌ایدی . یکیچریلرك کوتوك واسامه دنیلن دفترینی بالخاصه کندی یازاروبودفتره باشقه‌سی قلم قاریشدیره‌ماز ایدی . درت تقسیط اولدیغی‌حالده سنه‌ده اوچ دفعه‌ده ویریلن علوفه دفترلرینی تنظیم دخی جملهٔ وظائفندن ایدی . مع مافیه یکیچری‌اوجاغنك بلوك وسکبان وجماعت دنیان اوچ بیوك قسمنك وهراورطه‌نك آیریجه برر کاتبی دخی وار ایدی .

[۲] هرکون دولتك خزینه‌سنه داخل وخزینه‌سندن صرف صورتیله‌خارج اولان مبالغ شیمدی یومیه تسمیه‌اولنوب اوزمان روزنامه دنیلن‌دفتره قیداولنور وخزینه‌یه وقوعبولان تسلیماتی مبین تذکره بومأمور جانبندن اعطا ایدیلور ایدی . مأموریت مذکوره‌بعده بیوك وکوچك نامیله‌ایکی‌یه تفریق‌ایلدی . برنجیسی‌بالاده بیان اولنان وظائف‌ایله وایکنجیسی‌متفرقه ، چاشنکیر ، چاوش ، قپوجی باشیلرك علوفه‌لرینی دیواندن اخذ وتوزیع ایله مشغول اولور ایدی .

[۳] دولتك‌امور قلمیه‌سی‌ضابطلکنه مأمور ذواته‌خواجکان‌دیوان‌همایون‌تسمیه اولنور ایدی . مؤخراً معاملاتده اولان ساده‌لك زائل وقیودات وتدقیقاته‌احتیاج حاصل اولدیغندن برچوق قلملر احداث ایدلمش وبوصورتله مناصب خواجکان تزاید ایلمش ایدی . بونلرك منتهای طریقلری مناصب سته تعبیر اولنان نشانجیلق شق اول‌وثانی وثالث دفتردارلقلری ، رئیسلك ، دفتر امینلکی ایدی . عید فطرده اجرا قلنان توجیهات عمومیه‌ده خواجکانه برسنه‌لك اولق اوزره مناوبه مناصبی دنیلن مأموریتلر ابقاءً ویامجدداً توجیه اولنور وبومناصبك باش محاسبه ، بیوك روزنامجه ، آناطولی محاسبه‌سی کبی بیوکاری صدر اعظم کتخداسی ودفتردار ورئیس الکتاب معزوللاری کبی رجاله وکوچکاری خواجکانه تفویض ایدیلور بونلردن محروم قالانلره عطایای سنیه احسان اولنور ایدی .

و کنـدودوءم وقاترمدن اللیشر قطار قاتر وزرامه بشر قطـار قاتر
دفتردارلرمه ورلسون خزینه‌لرین کوتورمك ایچون

وجناب شریفم ایله کمسنه طعام یمك قانونم دکلدر مکر اهل عیالدن
وله اجداد عظامم وزراسیله یرلریمش بن رفع ایتمشمدر

وسفر ظفر رهبرم واقع اولدقده رکاب همایونمده صولاق [۱] باشی
وپیك[۲] باشی یوریسون.

وبر کوچك صندق ایله جیب خرجلغی ایچون فلوری کتوره‌لر

وهر کمسنه‌یه اولادمدن سلطنت میسر اوله قرنداشـلرین نظام عالم
یچون قتل ایتمك مناسبدرا کثر علما دخی تجویزایتمشدر انکله عامل اوله‌لر

واودءم خاص اوغلاننه ییلده درت دفعه خلعت قفتان ویرلسـون
وزرینه چاتمه‌دن تاقیه وپابوج ویرلسون

ومهر شریفم وزیراعظمده دورسون خزینه‌م و دفترخانه‌م مهرلنمك
لازم کلسه وآچلمق لازم کلسه دفتردارلرم امریله حضورلرنده آچیلوب
قاپانسون

---

[۱] بەرنده یوزر نفر اولمق اوزره درت اورطه‌یه منقسم اولان صولاقان
خاصه صولاق باشی نامنده برقوماندان اداره‌سنده ایدیلر. بونلر هیچ بروقت
زاید وتناقص ایتمیوب دائما درتیوز نفر بولنورایدیلر. محلول وقوعبولدقجه یرینه
کیچریلرك بونامده اولان و آلتمشنجیدن آلتمش اوچنجی نومرویه قدر اولان
جماعتلری اورطه‌لرندن بری اخذ اولنور ایدی. صـولاقلرکرك سـفر وکرك
رسـادتده‌کی رکاب همایون رسملرنده پادشاهك اطرافنده‌ماشیاً یوررلر وهرکوپری
چیلور ایکن صولاق باشی اسب پادشاهینك لجامنی طوتار ایدی. آلای کونلری
باشلرینه طوغلی کلاه‌وآرقه‌لرینه بیاض بنش واوزرینه بیاض ودرت قوللی خفتان
کیرلر وبوقوللرك ایکیسنی کیوب دیکر ایکیسنی قوشاقلرینه‌صارارلردی، اللرنده
ی وآرقه‌لرنده تیرکش بولنوردی.

[۲] قیافتجه صولاقلرك باشقه برنوعی ودهـا مزینی اولان پیکان خاصـه
آنلرك بولندقلری سفر وایام رسمیه‌ده بولنورلرواوکلرنده یوررلر ایدی. مع‌مافیه
صولاقلر [illegible] عبارت اولوب

اولسون

احوال جرایم واهل منصبه تعیین اولنان محصولاتی بیان ایدر

اولا جریمه قانونده کرك میری صوباشیلرینه وکرك اهل تیمار صوباشیلرینه اوچ بیك اقچه اوله وکوز چقمغه بیك بشیوز اقچه اوله وقول قیرلمغه بیك اقچه اوله وباش یاروغنه اللی اقچه اوله

وبرکشی برکشیه فحش ایله سوکسه شرعله تعزیر اولنوب قرق اقچه جریمه النه

وبرکشی برکشینك حرمنه ناظر اولسه یکرمی اقچه جریمه النه

وچاوش وکاتب تیماری بکلر زنجیرندن سربستدر مکر امور معظمه اوله

وخواص همایونم قراسی وتیماری بکلر زنجیرندن سربستدر کوتری

دفتردارلریمه مخصوصدر انلرك لازم اولان حل عقدی انلره مفوضدر

وبکلربکلر خاص دفتردارلرم هرکمده بولسه‌لر کرك وزرامده وکرك غیریده اللرندن آلوب یرینه بنم خاصلرمدن بی حاصل اولنلری ویره‌لر

ووزرام اون ایکی کره یوز بیك اقچه ایله اوله‌لر خاص اولمقدار تعیین اولنه

انلره عایده بنم رکاب همایونمه هر یره‌دن خراج وپشکش کلورسه وزرامه ودفتردارلرمه دخی حصه‌لری کلسون

وبکلربکیلر دخی اون کره یوز بیك اون ایکی کره یوز بیکه وارسون اولا سکز کره یوز بیك ایله اولسون

ودفتردارلرمه خاص ویرلسون التی کره یوز بیك اقچه ویرلسون

اکر خزینه‌دن سالیانه ویریلورسه سالیانه عالیدر یوز اللی بیکدن ایکییوز قرق بیکه‌دك ویرلسون

خزینه‌مدن وزرامه سالیانه ویرلورسه ایکییوز قرق بیکدن اوچیوز

اللی بیك اقچه‌یه‌دك ویرلسون سایر وزرایه یوز یكرمی بیك اقچه ویرلسون

وزیر اعظم تقاعد استه‌سه سنه‌ده یوز اللی بیك اقچه ویرلسون وبكلربكیلر یوز بیك اقچه ایله تقاعد اوله‌لر وسایر مال دفتردارلری سكسان بیك اقچه ایله متقاعد اوله‌لر و سنجاق بكیلر آلتمش بیك اقچه ایله اوله‌لر

وقزلرم اولادندن اولنلره بكلربكیلك ویرلمسون اغرسنجاق ویرلسون

وزرامه اوتلوغمدن كفایت مقداری اوتلق وشهر امیندن كفایت مقداری اودن بهالری اله‌لر

ودفتردارلرمك عایده‌سی خواص همایونمدن كرك التزام وكرك امانت ایله امنایه ویرلن خاصلر قچ یوك ایسه یوك باشنه بیك اقچه حق امضا اله‌لر ومطلقا خزینۀ عامره‌مه اقچه تسلیم اولندقده بیك اقچه‌دن یكرمی ایكی اقچه كسر میزان اله‌لر ودفترارلره خدمت ایدن كتابه دخی حق كتابت اله‌لر خواص همایونم اعشارندن دفتردارلرم مأكولاتنه معاونت ایده‌لر

وجناب شریفمه هرنه یردن پشكش كلسه وزرامه ودفتردارلرمه حصه ویره‌لر

وقضاة برسجلده یدی اقچه وحجتدن اوتوز ایكی اقچه وصورت سجلدن اون ایكی اقچه وامضادن اون ایكی اقچه اله‌لر وقسمت اموالدن بیكده یكرمی اقچه ونكاحدن بكر ایسه اوتوزایكی اقچه‌سیبه ایسه‌اون بش اقچه اله‌لر

قاضی عسكرمه خزینه‌دن كونده بشیوز اقچه ویكیچری اغاسنه كونده دورتیوز اللی اقچه ومیرعلمه یوز سكسان اقچه ومیر اخوره یوز اللی اقچه وتپوجی باشلرینه یوز اللیشر اقچه وبلوك اغالرینه یوز یكرمی بشر

وجمله القاب بويله يازيله   وزير اعظم دستور اكرم مشير افخم نظام العالم ناظم مناظم الامم انيس الدولة القاهره جليس السلطنة الزاهره مدبر امور الجمهور بالرأى الصائب متمم مهام الانام بالفكر الثاقب مؤسس جناب الدولة والاقبال مخصص اركان السلطنة والاجلال المحفوف بصنوف العواطف الملك الاعلى وزير اعظم ادام الله اجلاله وساير وزرايه بر مقدار ناقص يازيله

ومفتى افندى يه وخواجه افندى يه وقاضى عسكرلره بويله يازيله   اعلم العلماء المتبحرين افضل الفضلاء المتورعين ينبوع الفضل واليقين وارث علوم الانبياء والمرسلين كشاف المشكلات دينيه وصحاح متعلقات تعينيه كشاف رموز الدقايق حلال مشكلات الحقايق شيخ الاسلام والمسلمين مفتى انام المؤمنين المستغنى عن التوصيف والتبيين خواجهم مولانا محمد ادام الله فضائله وخدمت فتواده اولان مولانا بدرالدين ادام الله تعالى فضائله

---

[١] قديماً اعطا قلنان معاشه مطلقا علوفه دينلور ايدى . بالجمله مستخدمين دولت قسماً علوفه لى وقسماً علوفه سز ايدى . مع مافيه علوفه سز ديمك طرف دولتدن معيناتلرى اولمامق معناسنه اولميوب بونلره برر ايكيشر قريه نك اعشار شرعيه وسائره سى بدل خدمت اوله رق توجيه وتخصيص قلنمش اولمغله طوغريدن طوغرى يه خزينهٔ دولتدن علوفه آلميانلر ديمكدر . علوفه نك مقدارى هرنقدر يوميه ايله معين ايسه ده زمان اعطاسى يومى دكل ايدى . پك آز مأمورلره شهرى اوله رق ويرلديكى حالده ديكرلرينه هر اوچ آيده بر كره يعنى سنوى درت تقسيط اوله رق اعطا ايديلور ايدى . هر اوچ ماه عربينك اساميسنى تشكيل ايدن حروفاتدن آلنان برر حرفدن حصوله كلان كلمات او اوچ آيك تقسيطى اسمنى تشكيل ايدر ايدى : نفروزننده مصر كلمه سى محرم وصفر وربيع الاول . رجج لفظى ربيع الاول وجمادى الاول والاخر . رشن كلمه سى رجب وشعبان ورمضان ، لذذ لفظى شوال وذى القعده وذى الحجه آيلرى علوفه لرينه مخصوص قسطلرك اسمى اولوب هر تقسيطه دخى مواجب تعبير اولنور ايدى . مواجبك برر قسطى محرم وجمادى الاولده ومتباقى ايكى قسطى دخى شعبانده ويرلك ، يكيچريلرك مواجبى ديوان هايونده وعساكر سائره مواجبنك بعضيسى قشله لرنده وبعضيلرى سركى فرشيله صدراعظم ديوانده اعطا ايدلك قانون ايدى . علوفه بهمه حال صالى كونى چيقار ايدى .

ودفتردارلرمه جانب دیواندن بویله یازیله افتخار الامراء والاکابر
ختار الکبراء والافاخر مستجمع المعالی والمفاخر ذوالقدر الاتم والصدر الاکرم
لختص بمزید عنایة الملك الباری خزانهٔ عامرهمك دفترداری دامت معالیه
جانب مالیه‌دن بویله یازیله قدوة ارباب العز والاقبال عمدة اصحاب القدر
الاجلال جامع وجوه الاموال عامر الخزین باحسن الاعمال المختص بمزید
عنایت الملك الاعلی خزانهٔ عامرهم دفترداری دامت معالیه
وبکلربکیلره بویله یازیله امیر الامراء الکرام کبیر الکبراء الفخام
والقدر والاحترام صاحب العز والاحتشام المختص بمزید عنایت ملك
علام قرمان بکلر بکیسی دام اقباله
وسنجاق بکلرینه بویله یازیله قدوة الامراء الکرام عمدة الکبراء
فخام ذوالقدر والاحترام صاحب العز والاحتشام المختص بمزید عنایت
لملك العلام
ویکیچری اغاسنه وسایر اوزنکی اغالرینه بویله یازیله افتخار الاماجد
الاکارم جامع المحامد والمکارم المختص بمزید عنایت ملك الدایم یازیله
وبشر یوزاقچه تخت قاضیلرینه بویله یازیله اقضی قضاة المسلمین
الاولاة الموحدین معدن الفضل والیقین وارث علوم الانبیاء والمرسلین
حجة الحق علی الخلق اجمعین المختص بمزید عنایت الملك المعین یازیله
صحن منلالرینه وداخل منلالرینه افتخار العلماء المحققین مختار الفضلاء
لمدققین ینبوع الفضل والیقین وارث علوم الانبیاء والمرسلین المختص بمزید
عنایت الملك المعین یازیله
ویوز اللی اقچه قاضیلره قدوة القضاة الاسلام عمدة ولاة الانام
ممیز الحلال عن الحرام یازیله اندن اشغه برفقره اکسك یازیله
وشهر امیننه ورئیس الکتابه بویله یازیله افتخار الاعالی والاعاظم
مختار الاهالی والاکارم المختص بمزید عنایت الملك الدایم یازیله

وكاتبلره قدوة ارباب التحرير يازيله

وصاحب سلطنت اولوب اطاعت ايدن جليل القدر حاكملره واكر مملكتده صاحب سكه وخطبه ايسه اخوت مأب يازيله اكر ولايتك اباعن جد حاكمى ايسه خطبه وسكه صاحبى دكل ايسه امارت مأب يازيله

واوغلوم شاه زاده ادام الله عمره حكم يازلمق لازم كلسه بويله يازيله فرزند ارجمند اسعد وامجد وارث ملك سليمانى نور حدقه سلطانى روس السلاطين صاحب العز والتمكين محض لطف الله الكرام اوغلم سلطان جم ادام الله بقاه يازيله

وملازادهلره وپاشا زادهلره قدوة المخاديم الكرام عمدة المعاظيم العظام يازيله

وخواتيندن سلطانلردن برينه حكم يازلمق لازم كلسه بويله يازيله عفت پناه سترت وعزت جاه دولت درج السلاطين عزة برج سيد الخواتين الاعظم بنات السلاطين اوغلم سلطان محمود قزى عايشه دامت عصمتها ديو يازيله

تمت الكتاب بعون الله الملك الوهاب

تحريراً فى غرهٔ ذى الحجه الشريفه سنه ١٠٢٩

3 1761 07319766 7

JN
9715
1912
A5